

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUIELKRANTKRABBEL DoePAK DuPAK
Nr. 183a

Kasperl op reis: veel groeten uit Vorchten

Alsjeblieft/alstublieft ... jij/u was vandaag de leukste bezoeker

Weer zo'n fraaie prent van het **Poppenspe(e)lmuseum**. Poppenkastscènes met de oud-Hollandse **Jan Klaassen** en **Kasper(l)** zijn eeuwenoud. Zij behoren tot een internationaal repertoire. Het spel wordt met handpoppen gespeeld.

Kasperl is de komische figuur uit het Duitse volkspoppentheater. Hij draagt een puntmuts en is voortgekomen uit **Pulcinella**, een van de clownsfiguren uit de **commedia dell'arte**. Kasperl is de hoofdpersoon in de volkspoppenkast. In het marionettentheater heeft hij dikwijls de rol van knecht. Hij houdt van eten en drinken, is ongecompliceerd en altijd vrolijk en vol grappen. **Gretl** is zijn echtgenote. In de poppenkast van het Prater – het Weense pretpark – is Gretel de vrouw van **Wurstel** (ook wel Kasperl genoemd). Als hij met een hamer op een aambeeld slaat, raakt hij per ongeluk Gretels hoofd. Zij valt morsdood op de poppenkastplank. Aan het eind van de voorstelling herleeft ze.

Wil je nog meer te weten komen over het poppenspel? Maak dan een reis door de wondere wereld van het poppentheater op www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs, waarbij je ook nog eens kans maakt op een vrolijke poppenstrip. Op www.poppenspelmuseum.nl en www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2 vind je informatie over het **museum**, de thema-exposities en de collectie. Een **poppentheater-abc** geeft uitleg over tal van poppentheatertechnieken, -attributen, -figuren en -personen. Extra informatie: audiovisuele presentatie **Traditionele volkspoppentheatertechnieken, -figuren en -attributen**. Zie: vimeo.com/27862356 en www.youtube.com/watch?v=T3OHWwHZmZE (deel 1, deel 2, deel 3, deel 4 en deel 5).

Illustratie 'Kalendarium': R. Heinrich ©. Impressum: M. Müller u. Söhne/Sachsenverlag (Leipzig/Dresden, 1947). Poppenkastfiguur: Kasper(l), **Hohnsteiner stijl**. Kunstenaar: Theo Eggink. Kostuum: Elisabeth Grünwald. Publicatie op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl: klik op de **vet** gezette en cursieve woorden voor hyperlinks. Concept en tekst: **Otto van der Mieden** © (2012). Veel plezier en **applaus**.

Doepak is hét Poppenspe(e)lmuseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspeurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruielkrant en -krabbel! Een dupak (spreek uit: dōepak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupak wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupak wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doodse stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupak razendsnel en met veel tumult. Dupak betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupak hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupak is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupak ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.

